

قرآني بيان قرآن اود صديق اکبر شان

(پاره: 26، سورة الحانف: 16)

د مَدَنِي مرکزونو (فيضانِ مدينه) او د شعبه إمام
مساجد (دعوتِ اسلامي) لاندې جوماتونو د پاره

12-DEC-2025

د جُمَعَة المبارک

د مَدَنِي مرکزونو (فیضانِ مدینہ) او د شعبہ امام مساجد (دعوتِ اسلامی) لاندې جوماتونو د پارہ
په 12 دسمبر، کال 2025ء (بمطابق: 20 جمادی الاخری، کال 1447ھ) د جُمعۃ المبارک

قرآنی بیان

په نوم

(پارہ: 1، سورۃ توبہ: 40)

قرآن او د صِدِّیقِ اکبر شان

په دې بیان کنبې به تاسو زده کړئ...

- ❁ --- غم مه کوه! الله زمونر سره دے
- ❁ --- حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په هر حائے کنبې ثاني دے
- ❁ --- د الله پاک خصوصي مرسته څنگه ميلاؤيري؟
- ❁ --- په غار کنبې سمندر او کشتی

پيشش

FOR FEEDBACK
(+92) 315 2692 786

الْمَدِينَةُ الْعِلْمِيَّةُ

Islamic Research Center

(شعبه: بیاناتِ دعوتِ اسلامی)

GET MORE SPEECHES
(+92) 310 8882 033

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى خَاتَمِ النَّبِيِّنَ ۝
 اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ۝ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝
 الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَعَلٰى اٰلِكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا حَبِيْبَ اللّٰهِ
 الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللّٰهِ وَعَلٰى اٰلِكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا مُوْرَ اللّٰهِ

كُوَيْتُ سُنَّتِ الْاِغْتِكَافِ (ترجمہ: ما د سُنَّتِ اعتكاف نِيَّتِ او كرون)

د دُرودِ پاك فضيلت

عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ، قَالَ: الصَّلَاةُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَمْحَقُ لِلْخَطَايَا مِنَ الْمَاءِ لِلنَّارِ،
 وَالسَّلَامُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ مِنْ عِتْقِ الرِّقَابِ۔

مسلمانانو وروميه خليفه حضرت ابو بكر صديق رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائي: پنه نبی کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ باندي دُرودِ پاك لوستل گناهونه دومره زر ورائوي چې اوبه هم وور دومره زرنه مر کوي او پنه نبی کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ باندي سلام ليرل د غلام ازادولو نه افضل دي۔ (1)

ذات	والا	په	بار	بار	درود	بار	بار	اور	بے	شمار	درود		
رَوَى	انور	په	نور	بار	سلام	زُلفِ	أَطهر	په	مَشْكَبار		درود		
اے	حسن	خارِ	غم	کو	دل	سے	نکال	غز	دوں	کی	ہے	غم گسار	درود (2)
												صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّدٍ	
												صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّدٍ	

قَالَ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ (اللَّهُ پاك په قرآن کریم کنبې فرمائي):

1... تاریخ بغداد، رقم: 3607، جعفر بن عیسیٰ بن عبداللہ... الخ، جلد: 7، صفحہ: 172۔

2... ذوق نعت، صفحہ: 125123 ملنقطاً۔

إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هَبَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ (پاره: 10، التوبه: 40)

صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمَ وَصَدَقَ رَسُولُهُ النَّبِيُّ الْكَرِيمُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ترجمه کنزُ العرفان: که تاسو د دې (نبي) مدد او نکرې نو الله د دوئي مدد کرې دے چې کله کافرانو دوئي (د دوئي د وطن نه) ويستلي وو او دے په دوو کنبې دويم وو، چې کله دواړه په غار کنبې وو، چې کله يې خپل ملگري ته فرمائيل غم مه کوه، بے شکه الله زمونږ سره دے نو الله په هغه باندې خپل تسکين نازل کړو۔

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

خوږو او محترموا اسلامي ورونو! په 22 جمادى الاخرى يوم صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ده، يعنې په دې تاريخ باندې زمونږه آقا، سَيِّدُ الْاَتْقِيَا (د مفتيانو د سردار)، وزير مصطفے، خليفه رسول الله، يار غار مصطفے، يار مزار مصطفے، عاشق اکبر، عابد اکبر، زاهد اکبر، سَيِّدنا و مولانا ابو بکر صِدِّیق رَضِيَ اللهُ عَنْهُ وصال فرمائيلے وو، حُکمه په ټوله دنيا کنبې عاشقان رسول په جمادى الاخرى کنبې د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په ياد کنبې محفلونه کوي، دهغوئي ذکر خیر اوري، بيانوي، لنگر پخوي او ايصالِ ثواب کولو سره نيکي کتي۔ لهدانن مونږه هم د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ذکر خیر کولو سعادت حاصلوو۔ **إِنْ شَاءَ اللهُ الْكَرِيمِ!**

قرآن او د صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ شان

خوږو او محترموا اسلامي ورونو! حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ هغه د اوچتې مرتبې هستي ده، د چا په فضائلو کنبې چې د قرآن پاک ډير آيتونه نازل شوي * هغوئي د هغه شان والا دي چا ته چې قرآن کریم **آتق** (يعنې په اُمت کنبې د ټولو نه لوي متقي) و فرمائيلو * هغوئي ته **أولو الفضل** (يعنې د فضيلت والا) و فرمائيلے شو * هغوئي ته قرآن کریم

تصدیق کوونکے و فرمائیلو ❀ هغوئي ته **مُتَوَكِّل** (يعني په الله پاک باندې باور لرلو والا) و فرمائیلو شو ❀ هغوئي ته **خَائِفِ كَبْرِيَا** (يعني د الله پاک نه ډیره ویره لرونکے) و فرمائیلو شو ❀ هغوئي ته په قرآن کریم کښې **صَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ** (يعني نیک ایمان والا) و فرمائیلو شو ❀ هغوئي ته په دین باندې ثابت قدم پاتې کیدونکے و فرمائیلو شو ❀ په قرآن کریم کښې د هغوئي دا اوصاف بیان شول: ❀ هغوئي د الله پاک سره محبت کوونکے دے، الله پاک د هغوئي سره محبت فرمائي ❀ هغوئي په مؤمنانو باندې رحم دل [يعني زړه سواندے] دے ❀ د اسلام په دښمنانو باندې سختي کوونکے دے ❀ د خدائے په لاره کښې د سر او مال نه تیر دے ❀ د دین په معامله کښې د ملامته کوونکي د ملامتیا ویره نه لري ❀ حضرت صدیق اکبر **رَضِيَ اللهُ عَنْهُ** هغه ښشان دے، د چا په باره کښې چې ارشاد وشو چې الله پاک د هغوئي زړه د پرهیزگاری د پاره آزمائیلے دے ❀ قرآن کریم مونږ ته او تر قیامته پورې راتلونکو مسلمانانو ته د هغوئي په لاره باندې د تللو حکم کړے دے او ❀ د هغوئي په شان کښې الله پاک د دې پورې و فرمائیل چې الله پاک به هغوئي ته دومره اجر عطا کړي چې هغوئي به راضي شي-

<p>بیان هو کس زباں سے مرتبه صدیق اکبر کا خدا اکرام فرماتا ہے اتنی کہہ کے قرآں میں گدا صدیق اکبر کا خدا سے فضل پاتا ہے</p>	<p>ہے یار غار محبوبِ خدا صدیق اکبر کا کریں پھر کیوں نہ اکرام اتنی صدیق اکبر کا خدا کے فضل سے میں ہوں گدا صدیق اکبر کا (1)</p>
---	---

وضاحت: د حضرت صدیق اکبر **رَضِيَ اللهُ عَنْهُ** مرتبه په کومه ژبه باندې بیان دے شي--؟
چې محبوبِ خدا، مُحَمَّد مصطفے **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** د حضرت صدیق اکبر **رَضِيَ اللهُ عَنْهُ** یار غار دے- تقویٰ دار (نیکان مسلمانان) به د هغوئي عزت ولې نه کوي چې الله پاک په قرآن کریم کښې هغوئي ته اتنی (يعني په اُمت کښې د ټولو نه لوی متقي) فرمائیلے دے او عزت

یې ورله زیات کړې دے۔ خوګ چې د صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د درګدا شي د الله پاک فضل او رحمت بیا مومي او زه د رَبِّ کریم په فضل سره د صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د درګدا یم۔

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّيْ اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

د صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ځانګړي شانونه

خوږو او محترموا اسلامي ورونو! د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دا هغه شانونه دي کوم چې په قرآن کریم کښې بیان شوي دي، هغه ډیر آیتونه کوم چې د هغوئي په شان او عظمت کښې نازل شول، په هغې کښې یو آیت هغه دے د کوم د یوې حصې چې مونږه په ابتدا کښې د اوریدو سعادت حاصل کړو، الله پاک فرمائي:

ترجمه کنزُالعرفان: که تاسو د دې (نبي) مدد اونکرئ نو الله د دوئي مدد کړے دے چې کله کافرانو دوئي (د دوئي د وطن نه) وېستلي وو او دوئي په دوو کښې دويم وو، چې کله دواړه په غار کښې وو، چې کله يې خپل ملګري ته فرمائيل غم مه کوه، بے شکه الله زمونږ سره دے نو الله په هغه باندې خپل تسکين نازل کړو۔

إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ
الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هَبَانِ
الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ
اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ
(پاره: 10، سورة التوبة: 40)

خوږو او محترموا اسلامي ورونو! په دې آیت مبارک کښې د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ډیر شانونه بیان شوي دي:

د آیت مبارک پس منظر

د ټولو نه ورومبه خو د دې آیت مبارک په پس منظر باندې څه ځان پوهه کړئ! دا آیت مبارک په سُورَةُ تَوْبَةِ کښې دے، که مونږه د دې آیت نه وروستني یو څو آیتونه ولولو نو په دې ځائے کښې د غزوه تبوک ذکر کيږي۔ غزوه تبوک یوه سخته غزوه وه، یو خو ډیرې د ګرمۍ ورځې وې او سفر هم ډیر اوږد وو، د صحابه کرامو عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ مالي حالات

هم خه ډير بڼه نه وو، د دې باوجود صحابه کرامو عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ په دې غزوه کښې ډيره بهادري وښودله، خوږ آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفى صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د 30 زره لښکر سره د روميانو سره د جنگ کولو د پاره روان شو- البته بعضې صحابه کرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ هغه وو، کوم چې په دې غزوه کښې شريک نه شول-

په دې ټول پس منظر کښې په دې ځائے کښې صحابه کرامو عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ ته د دين د خدمت کولو او د رسول زِدشان، مکي مَدَنِي سلطان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د خدمت د پاره د سر او مال قربانولو ترغيب ورکړے شو- دا آيت مبارک د کوم د وضاحت اوريدو چې مونږه سعادت حاصلوو، په دې کښې په يو بدل انداز کښې ترغيب ورکړے شو، ارشاد وشو:

إِلَّا تَنْصَرُوا فَكُنْ نَصْرًا لِّلَّهِ | ترجمه کنزُ العرفان: که تاسو د دې (نبي) مدد
(پاره: 10، سورة التوبه: 40) | اونکړئ نو الله د دوئي مدد کړے دے-

يعني اے زما د خوږ محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ صحابو! که تاسو زمونږه د خوږ محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مدد، د هغوئي خدمت او د هغوئي د پاره قرباني نه ورکوئ نو ياد ساتئ! که په تاسو کښې څوک هم نه وي نو زمونږه د خوږ محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د خدمت، د هغوئي د مدد، د هغوئي سره د وفا او د ځان قربانولو د پاره **صِرْف يُو صِدِّيقِ هَم كافي دے**-(1)

کړ ديا سب کچھ پنجاور شاه پر | با نمال و با وفا صديق هیں

د غار ثور ايمان تازه کوونکي واقعه

خوږو او محترموا اسلامي ورونو! هغه واقعه د کومې طرف ته چې په دې آيت مبارک کښې اشاره شوې ده، ډيره مشهوره واقعه ده، د سیرت او د تاريخ په ډيرو کتابونو کښې موجود ده، واقعه خه داسې ده چې د نبوت د اعلان په ديار لسم کال رسول اکرم، نور مُحَمَّدٌ مَجَسَّم

1... تفسیر قرطبي، پاره: 10، سورة توبه، زیر آیت: 40، جز: 8، جلد: 4، صفحه: 61، ماخوذاً: دار الفکر

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ صحابہ کرامو عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ ته د مدینے منورې د هجرت اجازت و رکړو۔ صحابہ کرامو عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ یو یو دوو دوو یا پۀ خپل خپل حساب سره مکه مکرهه پرینودله او مدینے منورې ته روان شول، دې لړ کښې حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ هم د هجرت اراده وکړله، د سفر د اجازت اخستو د پاره بارگاه رسالت ته حاضر شو، رسول ذیشان، مکی مدنی سلطان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وفرمائیل: **لَا تَعْبَلْ لَعَلَّ اللهُ يَجْعَلُ لَكَ صَاحِبًا** یعنی اے ابو بکره! تادي مۀ کوه! ممکنه ده چې الله پاک تاله یو ملگره درکړي۔ حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ پۀ معامله باندې پوهه شو، هغوئې دوه اونې د سفر د پاره پۀ تیارولو لاس پورې کړل، د خلورو میاشتو پورې یې د هغو نښۀه پالنه اوکړه، تیاریانې مکمل وې، بس د هغې ورځې انتظار وو چې بخت را بیدار شي، د خور آقا و مولا، مکی مدنی مصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سره به د سفر کولو سعادت نصیب کیري، پۀ دې انتظار کښې خلور میاشتی تیرې شوې، اخر هغه ورځ هم راغله۔

دا ورومې ربیع الاول وو، د ماسپښین وخت وو، سرکار عالی وقار، مکی مدنی تاجدار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ کور ته تشریف یورلو۔ خور آقا و مولا، مکی مدنی مصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وفرمائیل: ابو بکره! ما ته د هجرت حکم راکړه شوه دے۔ حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فوراً عرض اوکړو: **فَالشَّحْبَةُ بِأَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ!** اے د الله پاک رسوله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! زما مور پلار دې ستاسو نه قربان شي؟ آیا زما به د سفر د ملگري جوړیدو سعادت نصیب شي؟ اوئې فرمائیل: آؤ! (تۀ به زما سره ځي)۔ (1)

دا فرمان مبارک یې چې واوریدو نو د حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د سترگو نه اوښکې روانې شوې۔ صدیقته بنت صدیق حضرت عائشه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا فرمائی: ما ته نۀ وه

معلومه چې د خوشحالی اوبنکې هم وي، په دغه ورځ مې د خپل والد صاحب حضرت صِدِّيقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په سترگو کښې چې اوبنکې وليدلې نو معلومه شوه چې ژړا صرف د غم نه وي، د خوشحالی هم وي. (1)

پروانے کو چراغ ہے بلبل کو پھول بس | صدیق کے لئے ہے خدا کا رسول بس (2)

خير! حضرت صِدِّيقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د هجرت د پاره ټول ضروري انتظامات اوکړل، چې شپه شوه نو صادق او امين نبي، رسول هاشمي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حضرت علي المرتضى، شير خدا رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په خپله بستره باندې سملولو، د مکې والو کوم امانتونه چې د هغوئي سره وو، هغه يې حضرت علي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ته حواله کړل او نصيحت يې اوکړو چې امانتونه دې د هغې مالکانو ته ورسوي او بيا دې هغوئي هم مدينه منوره ته راځي، دا انتظامات يې چې اوکړل نو سرکار عالي وقار، مکي مدني تاجدار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د خپل يار غار سره په سفر باندې روان شو. (3)

په روايتونو کښې دې: چې په لاره کښې د حضرت صِدِّيقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يو عجيبه شان انداز وو، هغوئي به کله د رسول زېشان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نه مخکښې مخکښې تللو، کله به نبي اړخ ته راغلو، کله به بل اړخ ته شو، کله به ورسې وروستو روان وو- نبي کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ترينه پوښتنه اوکړه: ابو بکره! داسې ولې کوې؟ عرض يې اوکړو: يا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! زما سره چې کله ويره شي چې هسې نه څوک دنښمن مخکښې پټ ناست وي نو ستاسو نه مخکښې روان شم او چې کله خيال راشي چې څوک د وروستو نه حمله اونه کړي نو وروستو دريسې روان شم- د دواړو جهانو مالک او مختار، مکي مدني

1... تاريخ الخميس، الطبقة الثالث، الركن الثالث، الفصل الاول، جلد: 1، صفحه: 323 بتغير قبله.pdf

2... کليات اقبال، بانگ درا، صفحه: 253.

3... تاريخ الخميس، الطبقة الثالث، الركن الثالث، الفصل الاول، جلد: 1، صفحه: 324 خلاصه.pdf

سرکار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد وفرمائيلو: **يَا اَبَا بَكْرُ! لَوْ كَانَ شَيْءٌ اَحْبَبْتُ اَنْ يَكُونَ لَكَ دُوْنِي؟** يعني اے ابو بکره! آياتہ دا خوبنوي چي که خة تکليف رارسي نو تا ته ورسې په ما هيخ اونہ شي؟ ابو بکر صِدِّيقِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عرض اوکړو: **نَعَمْ! وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا كَانَتْ لَتَكُنْ مِنْ مَلَائِكَةِ اِلَّا اَحْبَبْتُ اَنْ تَكُونَ لِي دُوْنَكَ** آؤ! يا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! په الله پاک مي دې قَسَم وي چا چي تاسو رښتونه ني راليرلي يئ! زه دا خوبنوم چي که هر قِسْمه تکليف وي نو ما ته دې راورسي، په تاسو صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ باندې دې هيخ اونہ شي-

یہ اک جان کیا ہے اگر ہوں کروڑوں | ترے نام پہ سب کو وارا کروں میں (1)

پيدل سفر جاري وو، حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په خدمت کولو کولو جبلِ ثور ته ورسيدل، غر ته وښتل برا يو غار وو، کوم ته چي غارِ ثور وئيلے شي، اراده دا وه چي د يو خورخو د پاره په دې غار کښې پناه واخلي-

الله! الله! د عرش اعظم سينه يخوونکې ښکلې مبارکې ښيې په سختو غرونو باندې وو غار ته ورسې، د حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عشق دا خبره برداشت نه کړه، د محبت په غلبه کښې هغوئي محبوبِ دِشان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په خپلو اوگو باندې کښينولو او ډير په ناز او انداز سره برا د غره د پاسه غار ته يې ورسولو-

بيا غار ته دننه کيدل وو، دلته هم د صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د عشق عجيبه رنگ وو، هغوئي ورومبه پخپله غار ته دننه لاړو د پاره د دې که دننه چرته خة ضررې خيز وي چي هغوئي ته تکليف ورسې خير دے خو چي خور محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ته خة ضرر اونہ رسي، دننه لاړو او هغوئي د غار صفائي اوکړه، سوري وغيره يې بند کړل، بيا يې ني کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ته د دننه تللو خواست اوکړو- (2)

1... سامان بخشش، صفحه: 152-

2... مدارج النبوة (مترجم)، قسم دوم، باب چهارم، جلد: 2، صفحه: 87- شير برادر

دا هغه خوش قسمتہ غار دے چرتہ چې رسولِ زِدِّشان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ او د هغوئی **یارِ غار** درې ورخې تیرې کرلې۔ صوفیائے کرام رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِمْ فرمائی: حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ پۀ غار کنبی د حضور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سره پۀ تنهایی کنبې داسې وو لکه څنگه چې حضور انور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پۀ معراج کنبې د خپل رَبِّ کریم سره **قَابِ قَوْسَيْنِ** (یعنی د ډیر نزدې والي مقام) ته حاضر شو۔ دا غار هغه وخت د عرش نه افضل وو۔ دا ځائے **د صِدِّیقِ د معراج وو۔ (1)**

بیاں ہوکس زباں سے مرتبه صديق اکبر کا
نی کا اور خدا کا مدح گو صديق اکبر ہے

ہے یارِ غار محبوبِ خدا صديق اکبر کا
نبی صديق اکبر کا، خدا صديق اکبر کا (2)

سُبْحَانَ اللهِ! خوږو او محترموا اسلامي ورونو! د عاشقانو هم ځانگړے شانوي، پۀ دې ځائے کنبې امام عشق و محبت، سيدي اعلي حضرت رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ عشق ته وگورئ! ليکي يې دي:

قیمتِ ثور و چرا کی حرص ہے | چاہتے ہیں دل میں گہرا غار ہم (3)

مفہوم: یا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ثور او چرا هغه د اوچتې مرتبے غرونه دي چې نبی کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د دې پۀ غارونو کنبې قیام وفرمائیلو، اے مکی مَدَنِي محبوبه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! زما هم د دې غرونو پۀ شان د قسمت حرص دے، زۀ غوارم چې زما پۀ زرۀ کنبې ژور غار جوړ شي او تاسو هغه غار ته تشریف راوړئ۔

سینه میں جو آجاؤ بن آئے مرے دل کی
دل تو ہو خدا کا گھر سینه ہو ترا مسکن

سینه تو مدینہ ہو دل اس کا ہوشیاری
پھر کعبہ وطیبہ کی پہلو میں ہو یک جانی (4)

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّي اللهُ عَلَي مُحَمَّدٍ

1... تفسیر نعبی، پارہ: 10، سورہ توبہ، زیر آیت: 40، جلد: 10، صفحہ: 325 خلاصہ۔

2... ذوقِ نعت، صفحہ: 76۔

3... حدائقِ بخشش، صفحہ: 85۔

4... دیوانِ سالک، صفحہ: 50۔

غم مہ کوہ! اللہ زمونږ سره دے

خورو او محترموا اسلامي ورونوا! دا هغه د غار قیام دے، د کوم په باره کښې چي الله پاک وفرمائيل:

ثَانِي اثْنَيْنِ اِذْ هَمَّا فِي الْغَارِ اِذْ يَقُولُ
لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَاۗ فَاَنْزَلَ
اللّٰهُ سَكِيْنَتَهٗ عَلَيْهِ (پاره: 10، سورة التوبه: 40)

ترجمه کنزُالعرفان: دوئي په دوو کښې دويم وو، چې کله دواړه په غار کښې وو، چې کله يې خپل ملگري ته فرمائيل غم مه کوه، بے شکه الله زمونږ سره دے نو الله په هغه باندې خپل تسکين نازل کړو۔

په روايتونو کښې دي: د مکې کافران د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په لټون کښې تر غاره پورې ورسيدل، چې کله حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دا وليدل نو هغوئي ويريدل، د هغوئي سره د خپل ځان خو يقيناً چې هيڅ فکر نه وو، که خطر ه وه نو د رسول ښان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وه، نو د دې ويرې نه چې کافران خورا ورسيدل، اوس به دوئي نبي کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ته نقصان رسوي، د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د سترگو نه اوبښکې روانې شوې، چې کله رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يار غار داسې په ژړا وليدلو نو اوئي فرمائيل: (1)

لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا
ترجمه کنزُالعرفان: غم مه کوه، بے شکه
الله زمونږ سره دے۔ (پاره: 10، سورة التوبه: 40)

د خور آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفى صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دا فرمان اوريدل وو چې د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اطمینان نصیب شو، الله پاک فرمائي:

فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِيْنَتَهٗ عَلَيْهِ
ترجمه کنزُالعرفان: نو الله په هغه باندې
خپل تسکين نازل کړو۔ (پاره: 10، سورة التوبه: 40)

...! تفسير کبير، پاره: 10، سورة توبه، زیر آيت: 40، جلد: 65 خلاصة۔

حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائي: د دغه شېبې نه پس زما سره چرې هم د يو څيز په باره كښې ويره نه ده پيدا شوې، نه د دين په معامله كښې چرې زه ويريډله يم- (1)

آيت مبارك او د صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ شان

خورو او محترموا اسلامي ورونو! په دې آيت مبارك كښې د مسلمانانو د وړومي خليفه حضرت ابو بكر صِدِّیقِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ډير شانونه بيان شوي دي، دا شانونه خو دومره دي چې علمائے كرامو د دې آيت د تفسير او د دې نه د معلوم شوو د صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په شانونو باندې كتابونه ليكلي دي، البته! مونږ په مختصر توگه څه شانونه اورو: بنيادي طور په دې آيت مبارك كښې د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ 4 خصوصي شانونه بيان شوي دي:

(1): ثَانِي اثْنَيْن (په دوو كښې دويم)

وړومي شان: الله پاک و فرمائيل:

ثَانِي اثْنَيْن (پاره: 10، سورة التوبة: 40) | ترجمه کنزُالعرفان: په دوو كښې دويم-

دا د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ لوي شان دے، په روايت كښې دي: يو ځل سرکارِ عالي وقار، مكي مَدَنِي تاجدار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حضرت حَسَّان بن ثابت رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ته و فرمائيل: اے حَسَّان! آيا تا زما د صِدِّیقِ په تعريف كښې هم څه شعر ليكلے دے؟ عرض يې او كړو: آؤ! يا رسولَ الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! اوئې فرمائيل: ما ته يې هم ووايه! بيا حضرت حَسَّان بن ثابت رَضِيَ اللهُ عَنْهُ چې د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په شان كښې كوم شعرونه ليكلې، په هغې كښې يې موضوع هم دا صفت جوړ كړے، هغوئې په بارگه رسالت كښې د دې شعرونو وئيلو عرض او كړو:

...تفسير درمنثور، پاره: 10، سورة توبه، زیر آيت: 40، جلد: 7، صفحه: 371-

وَتَانِي اثْنَيْنِ فِي الْغَارِ الْبُنْفِ

وَقَدْ طَافَ الْعَدُوُّ بِهِ إِذْ صَاعَدَ الْجَبَلَا

ترجمہ: اے ابو بکر صدیق رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ! تاسو پڻ هغه برکتی غارِ ثور کنبې ثاني اثنين يعنې پڻ دوو کنبې دويم وي چې کله دنمن د هغه غرنه گير چاپيره چکر ولگولو او هغې ته وختل-

وَكَانَ حَبْرَ رَسُولِ اللَّهِ قَدْ عَلِمُوا

مِنَ الْبَرِيَّةِ لَمْ يَعْدِلْ بِهِ بَدَلًا

ترجمہ: ټولو ته معلومه ده چې د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پڻ بارگاه کنبې تاسو د ټولو نه زيات محبوب يي، پڻ بارگاه رسالت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کنبې خوک هم ستاسو برابر نشته- خَاتَمُ الْمُرْسَلِينَ، رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ چې دا واوريدل نو ډير خوشحاله شو او دومره مسکه شو چې د نبی کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د جامو غاښونه مبارک پڻ نظر راتلل، بيا يې ارشاد و فرمائيلو: **اے حسانه! تا رښتيا ووئيل، ابو بکر هم داسې دے۔ (1)**

سُبْحَانَ اللَّهِ! خومره ښکله شان دے د صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ---!! زما او ستاسو خوږ آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفے صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د مسجد نبوي شريف پڻ منبر باندي تشریف فرما کيږي او د هغوئي شان هم بيانوي او د هغوئي پڻ شان کنبې د ليکله شوو شعرونو پڻ اوريدو د خوشحالی اظهار هم فرمائي- الله پاک دې مونږ ته هم د حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د شانونو بيانولو او د اوريدو توفيق راعطا کړي-

اَمِين بِجَاهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ پڻ هر حائے کنبې ثاني دے

خوږو او محترمو اسلامي ورونو! د حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دا چې کوم ښکله صفت دے چې هغوئي پڻ دوو کنبې دويم دي، دا صرف د غارِ ثور پڻ باره کنبې نه دے چې هغوئي بس صرف هم هلته ثاني اثنين (پڻ دوو کنبې دويم) وو، علمائے کرام رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِم

۱... طبقات الكبرى، الطبقة الاولى، ابو بکر صدیق، ذکر الغار والهجرة الى المدينة، جلد: 3، صفحه: 130129۔

دے نو څوک دے چې هغوئي د دې مرتبے نه لرې کړي---؟ د هغوئي شان خودا دے چې
 * پۀ ژوند کښې * پۀ مرگ کښې * پۀ قبر کښې پۀ هر ځائے کښې ثاني دے، د هغوئي
 ذات د ثاني اثنين مظهر دے۔

ورومبے خليفه حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دے

خورو او محترموا اسلامي ورونوا! د حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دغه صفت چې هغوئي
 ثاني اثنين (پۀ دوو کښې دويم) دے، د دې خبرې دليل هم دے چې هغوئي د خِلافتِ بِلَا
 فصل (يعني د مسلمانانو د ورومبي خليفه کيدو) حق دار دے۔ د خور. آقا و مولا، مكي مَدَنِي
 مصطفے صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د ظاهري وصال نه پس چې کله د صحابه کرامو عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ
 پۀ خپل مينځ کښې مشوره وشوه چې اوس به خليفه څوک وي؟ هغه وخت حضرت عمر
 فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د دې آيت مبارک طرف ته پام راوگرځولو او پۀ صحابه کرامو
 عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ باندې يې دا خبره واضحه کړه چې د چا شان چې ثاني اثنين دے، هغه به
 دلته هم ثاني وي، ځکه د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ورومبے خليفه کيدل هم د حضرت
 صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ شان دے۔ (1)

(2): بے مثله صحابي

خورو او محترموا اسلامي ورونوا! پۀ دې آيت مبارک کښې د حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ
 دويم خصوصي شان دا بيان شو چې الله پاک وفرمائيل:

إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ | تَرَجِبُهُ كُنُزُ الْعِرْفَانِ: چې کله يې خپل ملگري
 (پاره: 10، سورة التوبة: 40) ته فرمائيل۔

يعني رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وفرمائيل، چا ته؟ خپل صاحب ته او هغه څوک وو؟
 حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ۔

!... بخاری، کتاب الاحکام، باب الاستخلاف، صفحه: 17501749، حديث: 7219 خلاصه۔

دا هم د حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ پير لوی او خصوصي شان دے۔ زمونږه د خوږ آقا و مولا، مکي مدني مصطفے صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پير صحابه کرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ دي، پير د اوچتو شانونو والا دي، البته هغه شخصيت کوم ته چې الله پاک په قرآن کریم کښې صحابې رسول فرمائي دي، هغه صرف او صرف حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دے۔

سڄي اصحاب سے بڑھ کر مُقَرَّب ذات ہے ان کی
رفیق سرور ارض و سما صدیق اکبر ہیں (1)

انسان د دوست په دين باندې وي

خوږو او محترمو اسلامي وروڼو! د حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ صاحب مصطفے (يعني د رسول ديشان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دوست کيدل) پير اوچت شان دے او د هغوئي دا کمال دے چې هغوئي د اسلام نه مخکښې هم د خوږ آقا و مولا، مکي مدني مصطفے صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پوخ دوست وو او د هغوئي دا دوستي په مکه مکرمه کښې مشهوره وه۔

اوس لږ د يو حديث پاک طرف ته توجه اوکړئ! د الله پاک اخري نبي، رسول هاشمي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمائيل: **الْبُرِّ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ** انسان د خپل دوست په دين باندې وي۔ (2)

سُبْحَانَ اللهِ! خومره ښکلے شان دے! قرآن کریم حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ته صاحب رسول (يعني د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دوست) فرمائيلے دے او حضور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمائي: انسان د خپل دوست په دين باندې وي، نتيجه څه راوتله...؟؟ دا چې **❁** څوک د حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دين ليدل غواړي نو هغوئي دې د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دين ته وگوري **❁** څوک چې د حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اخلاق ليدل غواړي **❁** څوک چې د حضرت صدیق اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ علم، عمل، کردار

...1 وسائل بخشش، صفحه: 566۔

...2 مسند ابو داؤد طبائسي، وما اسند ابو براهيم، موسى بن وردان، جلد: 4، صفحه: 299 حديث: 2696۔

تقوى، توکل، د ایمان پوخ والے لیدل غواري نو هغوئي دې د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عظمت او شان ته وگوري، **إِنْ شَاءَ اللهُ الْكَرِيمِ!** په هر يو ځائے كښې، په هر يو صفت كښې به ورته د حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د ذات دننه د مصطفے جانِ رحمت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د صحبت فيضان ښكاره شي-

(3): د الله پاک خصوصي مرسته

په آيت مبارک كښې د حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دريم شان بيان شو چې رسول اكرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هغوئي له تسلي وركړله او اوښې فرمائيل:

إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا^١ (پاره: 10، سورة التوبة: 40) | ترجمه کنزُالعرفان: بے شکه الله زمونږ سره دے-

الله! الله! څومره ښکلے شان دے د حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ---!! په غار كښې صرف رسولِ خُدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دے، حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دے او په دې دواړو د اوچتې مرتبے هستيانو باندې د الله پاک خاص جلوي دي- علمائے كرام فرمائي: دا شرف كوم چې د حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په غارِ ثور كښې نصيب شو د هغوئي د الله پاک او د هغه د خور محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خصوصي مرسته نصيب شوه، دا شرف د يوني عَلَيْهِ السَّلَام د يو صحابي هم نه دے نصيب شوه- (1)

د الله پاک خصوصي مرسته څنگه ميلاؤيږي؟

خورو او محترموا اسلامي ورونو! امام فخرُ الدِّين رَازي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ په دې ځائے كښې يوه عجيبه نكته بيان كړې ده، هغوئي فرمائي: په غارِ ثور كښې د حضرت صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ سره د الله پاک خصوصي مرسته نصيب شوه، اوس كتل دا دي چې د الله پاک خصوصي مرسته د خلقو څنگه نصيب كيږي؟ الله پاک فرمائي: (2)

1... تفسیر قرطبي، پاره: 10، سورة توبه، زیر آیت: 40، جلد: 4، صفحه: 61 خلاصه.

2... تفسیر کبیر، پاره: 10، سورة توبه، زیر آیت: 40، جلد: 16، صفحه: 67 خلاصه.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ
 مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾ (پارہ: 14، سورہ النحل: 128)

ترجمہ کنزُالعرفان: بے شکہ اللہ د ہغہ خلقو سرہ
 دے شوک چي [د اللہ نہ] ويريري او هغوئي
 [سرہ] شوک چي نيکي کورنکي دي۔

معلومه شوه چي شوک تقویٰ والا دے، نیک دے، دهغه سره د اللہ پاک خصوصي مرسته
 نصيب کيري او خنکه مرسته چي په غارِ ثور کنبې د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ
 نصيب شوه، داسې مرسته د يوني عَلَيْهِ السَّلَام د يو صحابي هم نصيب نه شوه، د دې نه ثابتہ
 شوه چي لکه خومره متقي او خومره نیک حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ دے، داسې متقي،
 داسې نیک په يو اُمت کنبې هم شوک نه دے تير شوه۔

هُدَايَ پَاکِ کِي رَحْمَتِ سَے اِنْسَانُوں مِيں ہر اِک سَے
 فِرُوں تَر بَعْدِ اَز کُلِّ اَنْبِيَا صِدِّیقِ اکبر مِيں (1)

وضاحت: د اللہ پاک په رحمت باندې حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د نيوانو نه پس د
 ټولو انسانانو نه افضل او اعليٰ دے۔

(4): په حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ باندې تسکين نازل شو

خورو او محترموا اسلامي ورونو! د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ څلورم خصوصي شان
 بيان شو:

فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ
 (پارہ: 10، سورہ التوبه: 40)

ترجمہ کنزُالعرفان: نو اللہ په هغه باندې
 خپل تسکين نازل کړو۔

دا هم د حضرت صِدِّیقِ اکبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اوچت شان دے۔ اللہ پاک په هغوئي باندې
 تسکين نازل کړو، هغوئي ته د زړه سکون او اطمینان عطا کړے شو۔ (2)

1... وسائلې بخشش، صفحہ: 566۔

2... تفسیر کبیر، پارہ: 10، سورہ توبه، زیر آیت: 40، جلد: 6، صفحہ: 52۔

په غار کنبې سمندر او کشتي

امام غزالي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ په **مکاشفة القلوب** کنبې نقل کوي: حضرت صِدِّيقِ اڪبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ چې کله د دښمن د ليدلو ويره ظاهره کړه نو رسولِ ذیشان، مکي مَدَنِي سلطان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و فرمائيل: **که دا خلق په دې باندې داخل شي نو مونږ به په هغې باندې ووځو.** عاشقِ اڪبرِ صِدِّيقِ اڪبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ چې څنگه هغه طرف ته وکتل نو بل طرف ته يوه دروازه په نظر راغله د کومې سره چې يو سمندر په موجونو وو او د غار په دروازه باندې يوه کشتي تړلې شوې وه- (1) **سُبْحَانَ اللهِ!**

د بيان خلاصه

خوږو او محترمو اسلامي ورونو! دا د حضرت صِدِّيقِ اڪبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په بے شميره شانونو او عظمتونو کنبې د يو څو بيان وو * د حضرت صِدِّيقِ اڪبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د هجرت په سفر کنبې د خوږ آقا و مولا، مکي مَدَنِي مصطفے صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د خدمت موقع نصيب شوه * هغوئي په رسولِ اكرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ باندې د ځان قربانولو او وفادارۍ بے مثله مثال جوړ کړو * الله پاک په قرآن کریم کنبې و فرمائيل چې هغوئي تَانِي اثنین (په دوو کنبې دويم) دے * هغوئي صاحبِ مصطفے (يعنې د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خاص ملگرے او دوست) دے * د هغوئي د الله پاک او د هغه د خوږ محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سره خصوصي مرسته نصيب شوه * په هغوئي باندې تسکين نازل شو-

الله پاک دې مونږ ته د داسې د اوچتې مرتبے د صحابئ رسول، وزيرِ مصطفے، خليفه رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سره د رښتوني پوخ محبت کولو، د هغوئي د ادب او احترام کولو، د هغوئي د سيرت نه د رڼا اخستلو او د خپل ژوند ښه کولو توفيق راعطا کړي-

اٰمِيْنَ بِجَاوِحَاتِمِ النَّبِيِّنَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

په 22 جمادي الاخرى يوم صديقي اڪبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ده، په خپلو كورونو كښې، په دكانونو كښې، په دفترونو كښې د حضرت صديقي اڪبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د پاره د ايصال ثواب اهتمام او كړئ! د شيخ طريقت، امير اهل سنت دَامَتْ بَرَكَاتُهُمْ الْعَالِيَهُ ډيره ښكلې رساله ده: **عاشق اڪبر-** دغه شان د حضرت صديقي اڪبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په سيرت باندې د مکتبه المدینه جامع کتاب دے: **فيضان صديقي اڪبر،** دا دواړه کتابونه د مکتبه المدینه نه وغواړئ! يا يې د دعوت اسلامي د ويب سائټ نه مفت ډاؤن لوډ کړئ! او د حضرت صديقي اڪبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د وصال د ورځې په موقع باندې په خپل کور کښې مختصر محفل جوړ کړئ! خپل کور والا، ماشومان کښيڼوئ او رساله عاشق اڪبر ولولئ! د پاره د دې چې زمونږه د نسلونو هم د حضرت صديقي اڪبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ محبت نصيب شي او مونږه په دنيا او په اخرت کښې د حضرت صديقي اڪبر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ د فيضان حق دار جوړ شو- الله پاک دې مونږ ته د عمل کولو توفيق راعطا کړي- **اٰمِيْنَ بِجَاہِ اٰتَمِ النَّبِيِّنَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ-**

د کفن دفن ايپلي کيشن

اے د خور نبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عاشقانو! نن سبا د ټيکنالوجي دور دے، **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ!** د دعوت اسلامي د آئي تي ډيپارټمنټ له خوا مختلف موبائل ايپلي کيشنز جاري کړې شوي دي، په کومو کښې چې يو موبائل ايپلي کيشن دے: **Muslim's Funeral** **گفن دفن-** په دې موبائل ايپلي کيشن کښې د مري د غسل او کفن دفن وغيره په باره کښې ډير اهم معلومات ورکړې شوي دي **مري له به غسل څنگه ورکوي؟ گفن به ورته څنگه اچوي؟** د دې د عملي طريقې د پاره **Animated Videos** [متحرک ويډيوگانې] هم شاملې دي- **مري د غسل او د کفن په باره کښې د معلوماتو د پاره په مختلفو ژبو کښې کتابونه هم دي کوم چې په اسانۍ سره په يې ډي ايف (PDF) کښې ډاون لوډ کيدے شي** **د دې ايپلي کيشن په ذريعه، تاسو د دعوت اسلامي د مجلس تجهيز و تکفين اسلامي**

ورونو سره هم رابطه کوله شي- ❀ د کفن دفن د ټولو ضروري څيزونو په باره کنبې معلومات هم ميلاؤيدے شي- تاسو هم په خپل موبائل کنبې دا ايپلي کيشن انسټال کړئ او نوروله هم د دې ترغيب ورکړئ-

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَي مُحَمَّد

د بيان په اخره کنبې د اوداسه يو سُنَّت زده کوو:

صحيح څه دي؟

(د صحيح شرعي مسئلې يا په خلقو کنبې د پرته غلط فهمۍ په گوته کول)

مسئله: که د نوک برابر د انسان خرمن اوبو ته وغورځيري نو اوبه به ناپاکې شي-

وضاحت: دا مسئله ياده ساتئ چې نن سبا يخي ده او په يخي کنبې عام طور شونډې وغيره وچې شي، چې له وجهې يې شونډې پارونه نيسي او لرې کيري- ❀ که چرې دا پار د نوک برابر وي او ❀ په دې کنبې د خرمنې خپل لوند والے موجود وي نو دا خرمن پاکه نه ده- که چرې دا خرمن په اوبو کنبې پريوځي نو اوبه به هم ناپاکې شي- (1) لهداد دې مسئلې خيال ساتئ! بعضې خلق د شونډو نه پار لرې کوي او تيروي يې هم، د دې نه هم ځان بچ کول پکار دي-

الله پاک دې مونږ ته د صحيح اسلامي احکامو د زده کولو او په هغې باندې د عمل

کولو توفيق راعطا کړي- اَمِين بِجَاهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ-

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَي مُحَمَّد

د آسماءُ الحسنی برکتونه (وظیفه)

يَا مُحِبِّي

د چا چې گیس وي یا یې په خټه یا په بل ځای درد وي یا یې د یو اندام د ضائع کیدو ویره وي نو هغه دې 7 کرته یا مُحِبِّي ولولي او په ځان باندې دې یې دم کړي **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** فائده به وشي- (د علاج موده: د شفا د حاصلیدو پورې او روزانه کم نه کم یو ځل دا عمل کوئ). (1)

الله پاک دې مونږ ته د عمل کولو توفیق راعطا کړي-

اٰمِيْنَ بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ-

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّد